

Svar på interpellation från Yvonne Knuutinen (V) om klimatanpassning, hur går det i Strängnäs kommun?

Strängnäs kommun arbetar målmedvetet med klimatanpassning genom att minska riskerna för både ny och befintlig bebyggelse. Samhällsbyggnadskontoret ansvarar för att kartlägga klimatrelaterade risker och planera ny bebyggelse för att undvika nya riskområden. Kansliavdelningen samordnar det övergripande arbetet med klimatanpassning, och en tvärfunktionell arbetsgrupp, med representanter från olika kontor och kommunala bolag, arbetar med specifika effekter och åtgärder för befintlig bebyggelse. Arbetet är i sin initiala fas med analyser över riskområden, där centrala Strängnäs är först ut.

I linje med Agenda 2030 har kommunen formulerat mål för att minska sårbarheten för klimatrelaterade risker. Det är viktigt att beakta potentiella målkonflikter mellan olika hållbarhetsmål och sträva efter synergier. Personella resurser är avsatta, med särskilda arbetsgrupper och samordningsuppdrag, som främjar samverkan mellan olika aktörer. Finansiella resurser har också avsatts, inklusive medel från kansliavdelningen och andra kontor för olika kartläggningar och analyser.

Kommunen har tagit fram informationsmaterial om klimatanpassningsarbetet riktat till både invånare, anställda och politiker. Strängnäs har genomfört flera analyser för att identifiera klimatrelaterade risker som skyfall, värmeböljor, ras och skred. Dessa analyser används för både planering av ny bebyggelse och det övergripande klimatanpassningsarbetet.

För att klimatsäkra kommunen i framtiden behöver Strängnäs fortsätta analysera klimatrisker och integrera dessa i sin planering, helt i linje med de globala målen i Agenda 2030. Det krävs även fördjupade analyser och budgeterade åtgärdsplaner. Kommunstyrelsen har avsatt särskilda investeringsmedel för att genomföra klimatanpassningsåtgärder, med 13 miljoner kronor för arbetet 2023–2024.

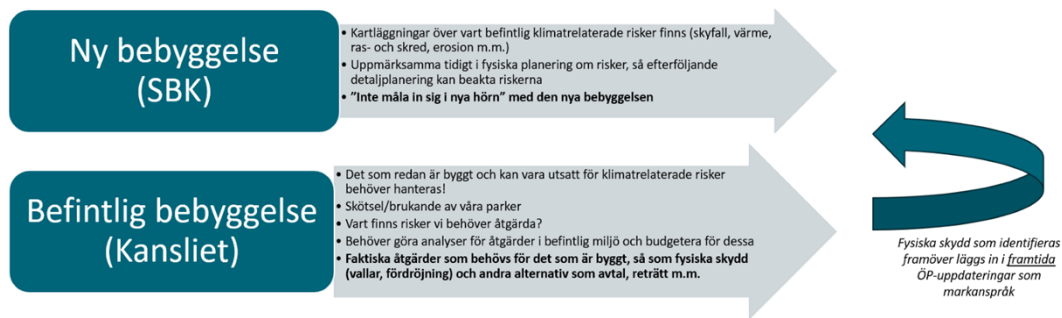
Genom att arbeta strategiskt med Agenda 2030 som en vägledande ram kan Strängnäs kommun hantera målkonflikter och utnyttja synergier, vilket främjar en hållbar och resilient utveckling i kommunen.

Fråga 1:

Arbetar Strängnäs med klimatanpassning (att förebygga negativa effekter av klimatförändringar)? Beskriv på vilket sätt?

Svar:

Kommunens arbete med klimatanpassning sker utifrån två huvudspår. Det ena behandlar klimatanpassning och riskminimering av ny bebyggelse, det andra behandlar klimatanpassning och riskminimering av befintlig bebyggelse.

På samhällsbyggnadskontoret genomförs kontinuerligt kartläggningar över olika klimatrelaterade risker vid den fysiska planeringen för att fånga upp eventuella riskområden. Detta för att redan i översiktsplaneringen få kännedom om olika former av risker som efterföljande detaljplanering behöver fördjupa. Det handlar om att undvika att bygga in nya riskområden, att "inte måla in sig i nya hörn" med det som byggs nytt. Samhällsbyggnadskontoret har ansvaret för planeringen av den nya bebyggelsen.

På kansliavdelningen samordnas det övergripande arbetet med klimatanpassning sedan 2023 med kommunstyrelsen som huvudansvariga. Kopplat till detta arbete finns en arbetsgrupp för klimatanpassning där representanter för samtliga kontor finns med, liksom representanter från SEVAB, SKFAB och SFAB. Arbetsgruppen har träffats vid flera tillfällen under 2023 och 2024, bland annat för kunskapshöjande workshops och för att analysera specifika effekter av ett förändrat klimat.

Det finns även en mindre arbetsgrupp som arbetar specifikt med att förebygga effekter vid skyfall. Denna tvärfunktionella arbetsgrupp samverkar kring klimatanpassning för befintlig bebyggelse och kan inkludera att göra analyser för befintliga miljöer samt att i ett senare skede budgetera för eventuella åtgärder. Arbetet är dock fortfarande i sin uppstart med analyser angående var det kan finnas risker. Centrala Strängnäs är den tätort som först analyseras i arbetet.

De åtgärder som identifieras i arbetet med risker i befintlig miljö kräver en samverkan med arbetet som samhällsbyggnadskontoret bedriver, där exempelvis framtida eventuella fysiska skydd som kan komma att identifieras framöver pekas ut som markanspråk i framtida översiktsplaner. Ansvaret för den fysiska miljön hamnar ofta på teknik- och servicekontoret, då samhällsbyggnadskontoret inte driver och förvaltar den offentliga miljön utan uteslutande arbetar med samhällsplanering och samhällsbyggande. Det är dock viktigt att samhällsbyggnadskontoret tidigt möjliggör för framtida fysiska skydd som kan komma att krävas genom att reservera denna mark (när behov identifierats framöver).

I grunden har dock alla verksamheter, det vill säga hela förvaltningen inklusive de kommunala bolagen, ett eget ansvar att genomföra de åtgärder som krävs för

att klimatanpassa verksamheten. Politiskt är kommunstyrelsen den salade ansvariga nämnden för klimatpåverkan. Hållbarhetsfunktionen på kansliavdelningen har sedan hösten 2023 ett samordningsuppdrag för arbetet. Utifrån det uppdraget har de ovan nämnda arbetsgrupperna bildats.

Fråga 2:

Har det fattats ett politiskt beslut i kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen om att vi ska arbeta med klimatanpassning?

Svar:

Ja, i hållbarhetsstrategi beslutad av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (dnr KS/2023:317) står följande:

"Vi ska arbeta med klimatanpassning genom att minska sårbarheten för olika typer av risker för våra livs- och naturmiljöer som kan uppstå av ett förändrat klimat med mer extrema, nyckfulla och oförutsägbara vädersituationer."

Se även: Så styrs kommunens arbete med hållbar utveckling - Strängnäs kommun
<https://www.strangnas.se/kommun-och-politik/klimat-miljo-och-social-hallbarhet/sa-styrs-kommunens-arbete-med-hallbar-utveckling>

Fråga 3:

Är någon/några huvudansvariga (dvs ansvariga för styrning) för kommunens klimatanpassningsarbete? Kommunstyrelsen, miljö- och samhällsbyggnadsnämnden eller särskild styrgrupp för klimatanpassningsarbetet?

Svar:

Se fråga 1.

Fråga 4:

Vem eller vilka är ansvariga för att genomföra kommunens klimatanpassningsarbete? (förvaltning/kommunala bolag ansvarar för klimatanpassningsåtgärder inom sitt ansvarsområde eller särskild arbetsgrupp för klimatarbetet)?

Svar:

Utifrån de olika nämnderna ansvarar förvaltningen och kommunala bolag för klimatanpassningsåtgärder inom sitt ansvarsområde med särskild arbetsgrupp för klimatarbetet. Se fråga 1.

Fråga 5:

Har kommunen formulerat specifika mål för klimatanpassningsarbetet? Om ja; vilka?

Svar:

Se fråga 2 i hållbarhetsstrategin.

Fråga 6:

Har kommunen avsatt särskilda personella resurser för klimatanpassningsarbetet? Om svaret är ja; utveckla.

Svar:

Se fråga 1.

Fråga 7:

Har kommunen avsatt finansiella resurser för klimatanpassningsarbetet? Om svaret är ja; utveckla.

Svar:

Kommunstyrelsen har avsatt investeringsmedel för att genomföra klimatanpassningsåtgärder kopplat till dagvatten 2023–2024. Kansliavdelningen har finansierat stöd från SMHI i kunskapshöjande workshops och analyser för Strängnäs tätort. Samhällsbyggnadskontoret och teknik- och servicekontoret har finansierat nuvarande skyfallskartläggning. Samhällsbyggnadskontoret har även finansierat värmekarteringen som genomfördes i samband med översiktsplanen, samt varit beställaren för pågående uppdrag med de fördjupade analyserna kopplade till VA-, skyfalls- och dagvattenutredningar. Fördjupade analyser förväntas tas fram kommande år i enskilda projekt.

Fråga 8:

Har kommunen tagit fram informations- eller kommunikationsmaterial om kommunens klimatanpassningsarbete? Om ja; till vem eller vilka målgrupper: (egna organisationen, boende i kommunen, näringsliv)?

Svar:

Ja, se; Klimatanpassning - Strängnäs kommun. Målgruppen är både kommuninvånare, kommunanställda och politiker.

Se länken:

<https://www.strangnas.se/kommun-och-politik/klimat-miljo-och-social-hallbarhet/sa-styrs-kommunens-arbete-med-hallbar-utveckling/klimatanpassning>

Fråga 9:

Har kommunen gjort en övergripande analys över hur kommunen kan påverkas av framtida klimatförändringar? Om ja; finns analysen/analyserna om hur kommunen kan påverkas av klimatförändringar dokumenterade? Om ja, specificera: (Stigande vattennivåer, förändrade flöden i sjöar och vattendrag, ökad nederbörd (t.ex skyfall), ökad temperatur, ras och skred, erosion, annat)?

Svar:

Ja, i form av flera övergripande analyser. Dessa togs fram i samband med arbetet med den nya översiktsplanen för att analysera var det kan finnas klimatrelaterade risker som behöver beaktas vid planeringen av ny bebyggelse. Underlaget kan även användas för det övriga klimatanpassningsarbetet då analyserna togs fram på en kommunövergripande nivå. De analyser som togs fram i samband med översiktsplanen är:

- Skyfallskartläggning
- Värmekartering
- Kartering ras- och skredrisker (material hämtat från SGI)
- Kartering erosionsrisker (material hämtat från SGI)

Efter att översiktsplanen antagits så kommer översiktsplanen att tillsammans med övriga bilagor och rapporter för kartläggningarna, publiceras på hemsidan - <https://www.strangnas.se/oversiktsplan>.

De digitala kartorna för respektive kartläggning finns redan publicerade på Strängnäs kartor: <https://kartor.strangnas.se/op/>

Under hösten 2023 gjordes en fördjupad analys över centrala Strängnäs med stöd av SMHI där kanslienheten varit projektledare. Under våren 2024 har samhällsbyggnadskontoret upphandlat en fördjupad analys kring skyfall för hela Strängnäs geografiska område. I det uppdraget ska det även ingå förslag på åtgärder samt kostnader för dessa. Detta blir grunden för prioriterade förebyggande åtgärder och kommunens klimatanpassningsplan.

När det gäller värmeböljor skulle det på sikt behövas en beredskapsplan kring hur kommunen ska samordna effekter av sådana. Detta har dock inte prioriterats då kommunen enligt värmekarteringen inte har så stora potentiella värmeöar i dagsläget. Det är generellt sett av vikt att arbetet med beredskapsplaner synkas med klimatanpassningsarbetet.

Fråga 10:

Vilka kommunala beslut behöver fattas för att kunna klimatsäkra Strängnäs kommun inför framtiden?

Svar:

För att fortsätta klimatsäkra kommunen behöver förvaltningen fortsätta bedriva ett arbete med att analysera klimatrisker. Klimatriskerna behöver analyseras var för sig men också slås samman i analyser, exempelvis hur förorenade områden kan påverkas vid skyfall eller hur ras- och skredrisker kan påverkas vid höga vattenflöden. Till exempel kan ett skyfall få mycket större konsekvenser om det föregåtts av en lång period med torka. Kommunen behöver också göra analyser

över befintliga och framtida möjliga reservvattentäkter så att vi inte bygger industrier som riskerar att förorena dessa vid ras, skred och skyfall.

Dagens analyser ger en god nulägesbild över risker på kort och lång sikt, men klimatanpassningsarbetet behöver som tidigare nämnt beakta flera risker tillsammans. Arbetet behöver även fördjupas framöver med förslag på eventuella åtgärder som tas fram med kostnadsförslag. Ett sådant arbete behöver bedrivas förvaltningsövergripande med flera resurser som involveras. SMHI kan ta fram förslag på kunskapshöjande föreläsningar och utbildningar om klimatförändringar och klimatrisker för både politik och förvaltning på uppdrag av kommunen. Detta kräver dock finansiering.

Utifrån nuvarande analyser bedömer förvaltningen att Strängnäs kommun ligger långt före många andra kommuner, men det är viktigt att arbetet fortsätter för att inte tappa fart samt för att kunna identifiera behov av åtgärder innan riskerna faktiskt uppstår.

Anders Härnbro (S)
Kommunalråd
Ordförande miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Interpellation:

Klimatanpassning - Hur går det i Strängnäs?

Kommunfullmäktige 20 maj 2024

Till kommunalråd Anders Härnbro

“Vägar mot det robusta samhället 2024” är rubriken på en utbildning anordnad av SKR, där Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens presidium nyligen deltog. Där framhölls att kommunerna står inför omfattande klimatrelaterade utmaningar som vi måste skydda oss mot, för att klara stigande vattennivåer, ökad risk för skyfall, erosion, torka, värmeböljor, ras och skred.

Svenska Miljöinstitutet (IVL) har publicerat ”Klimatanpassning 2023, Så långt har Sveriges kommuner kommit”. Enkätfrågorna i undersökningen utgår liksom tidigare år, från det verktyg för klimatanpassningsarbete som lanserades i samband med EU:s strategi för klimatanpassning 2013.

Nedanstående resonemang och frågor utgår från IVL:s enkät 2023: “Genom att prioritera klimatanpassning kan kommunerna säkerställa en hållbar och motståndskraftig utveckling för framtiden.”

Därför önskar vi svar på följande frågor:

1. Arbetar Strängnäs med klimatanpassning (att förebygga negativa effekter av klimatförändringar)? Beskriv på vilket sätt?
2. Har det fattats ett politiskt beslut i kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen om att vi ska arbeta med klimatanpassning?
3. Är någon/några huvudansvariga (dvs ansvariga för styrning) för kommunens klimatanpassningsarbete? Kommunstyrelsen, Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden eller särskild styrgrupp för klimatanpassningsarbetet?
4. Vem eller vilka är ansvariga för att genomföra kommunens klimatanpassningsarbete? (förvaltning/kommunala bolag)

ansvarar för klimatanpassningsåtgärder inom sitt ansvarsområde eller särskild arbetsgrupp för klimatarbetet)?

5. Har kommunen formulerat specifika mål för klimatanpassningsarbetet? Om ja; vilka?
6. Har kommunen avsatt särskilda personella resurser för klimatanpassningsarbetet? Om svaret är ja; utveckla:
7. Har kommunen avsatt finansiella resurser för klimatanpassningsarbetet? Om svaret är ja; utveckla:
8. Har kommunen tagit fram informations- eller kommunikationsmaterial om kommunens klimatanpassningsarbete? Om ja; till vem eller vilka målgrupper: (egna organisationen, boende i kommunen, näringsliv)?
9. Har kommunen gjort en övergripande analys över hur kommunen kan påverkas av framtida klimatförändringar? Om ja; finns analysen/analyserna om hur kommunen kan påverkas av klimatförändringar dokumenterade? Om ja, specificera: (Stigande vattennivåer, förändrade flöden i sjöar och vattendrag, ökad nederbörd (t.ex skyfall), ökad temperatur, ras och skred, erosion, annat)?
10. Vilka kommunala beslut behöver fattas för att kunna klimatsäkra Strängnäs kommun inför framtiden?

Yvonne Knuutinen
Vänsterpartiet Strängnäs

